

PROSEMINÁŘ K AKADEMICKÝM DOVEDNOSTEM

**Charakter a náležitosti
odborného textu, posuzování
věrohodnosti zdrojů informací,
formulace tématu práce**

OBSAH HODINY

- opakování: základní typy odborných textů
- reflexe DÚ
- typy odborných textů
- charakteristika odborného textu
- zdroje informací
- postup při zpracování BP

ZÁKLADNÍ TYPY ODBORNÝCH TEXTŮ

DLE FUNKCE A FORMY ZPRACOVÁNÍ

- Identifikuj 3 Základní typy odborných textů dle jejich funkce.
 - Urči jejich specifika – i. e. k čemu texty slouží / jaké typy informací se zde objevují – jakou mají fci?
- Identifikuj 4 základní typy odborných textů dle formy zpracování/organizace?
 - Urči jejich specifika – i. e. jak se v textech orientujeme?

JAK POZNÁME NE/ODBORNÝ TEXT?

Koronavirus znovu obnažil chronický politický problém, s nímž se Tchaj-wan potýká. Ač suverénní stát, který s Čínou nemá politicky a ekonomicky nic společného, Čína si ho nárokuje jako „odpadlickou provincii“, již je třeba „začlenit třeba i násilím“, a svět to v zájmu poklidného byznysu s Čínou ignoruje (v Česku o tom víme své). Tchaj-wan kvůli tomu chybí ve Světové zdravotnické organizaci a Čína s ním kromě výhrůžek nekomunikuje. V lednových demokratických volbách tady přítom stávající prezidentka přesvědčivě porazila pročínského kandidáta, který lidem sliboval blahobyť a skvělý byznys, když nebudou zbytečně dráždit čínský režim.

Pozdní odpoledne, nad metropolí se v mlze rýsuje sopečné pohoří, obrysy mrakodrapů jsou jasně patrné. To v zimě nebývá zvykem, většinou jenom prší, a pokud je zrovna hezky, vzduch se tetelí znečištěním. Částečně z tchaj-wanských uhelných elektráren, ale výrazně také emisemi z pevninské Číny, do které je to přes úžinu méně než 200 kilometrů. Šušká se, že díky výrazným omezením průmyslu v Číně kvůli koronaviru se na Tchaj-wanu dočasně lépe dýchá. Něco na tom asi bude.

JAK POZNÁME NE/ODBORNÝ TEXT?

[HTTPS://WWW.RESPEKT.CZ/TYDENIK/2020/9/DVE-ROUSKY-NA-TYDEN](https://www.respekt.cz/tydenik/2020/9/dve-rouske-na-tyden)

...

Koronavirus znovu obnažil chronický politický problém, s nímž se Tchaj-wan potýká. Ač suverénní stát, který s Čínou nemá politicky a ekonomicky nic společného, Čína si ho nárokuje jako „odpadlickou provincii“, již je třeba „začlenit třeba i násilím“, a svět to v zájmu poklidného byznysu s Čínou ignoruje (v Česku o tom víme své). Tchaj-wan kvůli tomu chybí ve Světové zdravotnické organizaci a Čína s ním kromě výhrůžek nekomunikuje. V lednových demokratických volbách tady přítomná stávající prezidentka přesvědčivě porazila pročínské kandidáty, který lidem sliboval blahobyt a skvělý byznys, když nebudou zbytečně dráždit čínský režim.

Pozdní odpoledne, nad metropolí se v mlze rýsuje sopečné pohoří, obrysy mrakodrapů jsou jasně patrné. To v zimě nebývá zvykem, většinou jenom prší, a pokud je zrovna hezky, vzduch se tetelí znečištěním. Částečně z tchaj-wanských uhelných elektráren, ale výrazně také emisemi z pevninské Číny, do které je to přes úžinu méně než 200 kilometrů. Šušká se, že díky výrazným omezením průmyslu v Číně kvůli koronaviru se na Tchaj-wanu dočasně lépe dýchá. Něco na tom asi bude.

...

Autor vyučuje vegetační ekologii na Tchajwanské národní univerzitě v Tchaj-peji.

David Zelený, 2020

FUNKCE

- Jaká je funkce odborné literatury?
- „nástroj spolupráce a komunikace společenství badatelů a odborníků, kteří budují, rozvíjejí určitý obor lidského poznání a hledají pro jeho výsledky uplatnění v životě lidí“ (Šanderová 2005: 20)

CHARAKTERISTIKY NE/ODBORNÉHO TEXTU?

VYBERTE?

- nazdrojování
- hodnotící výrazy
- emocionalita
- odborná terminologie
- poznámkový aparát
- spisovnost jazyka
- strukturování textu
- „ich“ forma x neosobní vyjadřování (pasivum)
- žánr – esej
- neutralita
- metaforičnost

ZÁKLADNÍ TYPY ODBORNÝCH TEXTŮ

DLE FUNKCE A FORMY ZPRACOVÁNÍ

- Odborná literatura
 - Prezentace a komunikace
 - Spolupráce v četbě
- typy:
 - fce 1: prezentace původních poznatků (články/monografie/sborníky/kval.p.) x poskytnutí základní orientace x titul
 - fce 2: vědecké, naučné, popularizační, učební (publikum; hloubka) (Čmejrková 1999: 39)
 - organizace/ struktura
 - odborný styl (Šanderová 2007: 56 – 59)

DOMÁCÍ ÚKOL - REFLEXE

NAJDĚTE 5 ROZDÍLŮ MEZI ODBORNÝM A NEODBORNÝM TEXTEM

- **formát**
 - kam všude psát jméno
 - formát
- **cvičení**
 - Jaký je rozdíl mezi odborným textem a textem populárně naučným?
 - Najděte 5 rozdílů mezi texty (popř. méně;). Zaměřte se na náležitosti textů, formu argumentace myšlenek, nástrojů, které jsou k tomu v textech používány:
 - diskutujte, jaké jste našly rozdíly
 - shodněte se na chybách
 - shodněte se na 5 rozdílech
 - obhajte

ZDROJE PRIMÁRNÍ A SEKUNDÁRNÍ

- Primární
 - originální dokument založený na datech (primárních)
 - přistupuje k tématu novým způsobem
 - rozšiřuje celkový objem poznání (daného tématu)
 - **vhodná opora dalšího výzkumu**
 - články/ monografie/ sborníky/ kvalifikační práce
- Sekundární
 - shrnuje stav poznání v dané oblasti na základě primárních zdrojů
 - účel: systematizace získaného poznání → rychlá orientace čtenáře v tématu
 - vhodný pro orientaci
 - **nevhodný jako opora vlastního výzkumu**
 - učebnice, encyklopedie

ODBORNÁ LITERATURA

Kritéria rozpoznání odborné literatury

- kdo je autor
 - kvalifikace – patří k jeho expertíze
 - typ instituce
- kdo to publikoval
 - univerzitní / odborné vydavatelství
- nadefinování zdroje informací
 - poznámkový aparát
 - seznam literatury

HODNOVĚRNOST ZDROJŮ

(ORIENTAČNÍ OD NEJVYŠŠÍ K NEJNIŽŠÍ)

- editované
 - prestižní recenzované (impaktované) časopisy a statistiky uznávaných organizací (WOS)
 - ostatní články a knihy uznávaných nakladatelství (scopus, ad. databáze)
 - sborníky z konferencí, recenzované časopisy, dokumenty a statistiky ministerstev
- needitované
 - mezinárodně uznávané učebnice
 - české učebnice
 - noviny, wikipedia, „společenské časopisy“, populárně-naučné články, blogy, fóra
 - osobní sdělení

ZDROJE DALŠÍCH INFORMACÍ

- kde vyhledáme vhodnou literaturu?
- knihovny
 - TGM – Knihovna společenských věd T.G. Masaryka (<https://knihovna.jinonice.cuni.cz/>)
 - NKP – Národní knihovna České republiky (<https://www.nkp.cz/>)
 - MLP – Městská knihovna v Praze (<https://www.mlp.cz/cz/>)
- seznam literatury v článcích a knihách
- sylaby a bibliografie ke kurzům

VÝBĚR TÉMATU

[HTTPS://WWW.SLIDESHARE.NET/RS_KNIHOVNAFFMU/PRCE-S-TMATEM-ODBORNHO-TEXTU-S-OHLEDEM-NA-VYHLEDVN-INFORMAC](https://www.slideshare.net/RS_KNIHOVNAFFMU/PRCE-S-TMATEM-ODBORNHO-TEXTU-S-OHLEDEM-NA-VYHLEDVN-INFORMAC)

- BRAINSTORMING

- hledání co největšího počtu nápadů
- graficky: centrální téma; větve

- MYŠLENKOVÉ MAPY

- Hledání synonym; nadřazených, podřazených a souvisejících pojmů.

- 5W1H

- Kladení otázek a jejich postupná proměna v závislosti na proměně tématu.

- Gender

- Sport

- Zdraví

- Krása

- Smrt

- Sexualita

- Stravování

PŘÍŠTÍ HODINA

- **Téma**

- **Rešerše literatury: formulace rešeršního dotazu; posouzení (formální i obsahové) relevance výsledků vyhledávání.**

- **Úkol**

- Vypracovat bibliografii (seznam literatury) 3 titulů k vybranému tématu v rámci skupin.
- Rozmyslete si první verzi tématu, na který byste chtěli psát závěrečnou práci - v rámci antropologie těla/ zdraví.
- Vypracujte bibliografii (seznam literatury) 3 titulů k tématu.
- Napište, jak jste se k titulům dostali (např. stránka, kde jste ho vyhledali, link)